

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vedia ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konáť, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedia ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedia žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraniu vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívнемu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraniu pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaniu stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaniu základných vedomostí o ekonomickej fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaniu vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraniu schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaniu mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratiu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

3. Výchovné a vzdelávacie stratégie - kompetencie

- **sociálne a personálne**
 - viest' žiakov k efektívnej spolupráci v skupine, pozitívne ovplyvňovať kvalitu spoločnej práce,
 - motivovať žiakov k diskusii v skupine,
 - viest' žiakov prostredníctvom spoločných prezentácií, rozborov a hodnotenia práce k sebahodnoteniu ústneho a písomného prejavu a ďalších aktivít,
 - viest' žiakov k utváraniu vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí, k realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu, k akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
 - viest' žiakov k pozitívnej predstave o sebe samom, poznať a využívať silné stránky svojej osobnosti,
 - kriticky hodnotiť svoje nedostatky, počítať s nimi pri výbere povolania
- **spoločenské a občianske**

- oboznámiť žiakov s ich právami a povinnosťami vo všetkých oblastiach spoločenského života,
 - naučiť žiakov kultivovane obhajovať svoje práva v rôznych životných situáciách,
 - dôslednou a systematickou kontrolou zadávaných úloh navodzovať situácie k získaniu vedomia zodpovednosti za včasné plnenie zadávaných úloh a zodpovednosti za vlastnú prácu,
 - pripravovať pre žiakov úlohy, na ktorých sa učia poznávať legislatívnu a všeobecné morálne zákony a dodržiavať ich,
 - motivovať žiakov sledovať aktuálne dianie v živote spoločnosti doma a vo svete a dokázať k nemu zaujať stanovisko,
- **pracovné**
 - na konkrétnych situáciách naučiť žiakov dodržiavať pravidlá práce a správania sa,
 - naučiť žiakov využívať vedomosti v záujme vlastného rozvoja aj svojej prípravy na budúce povolanie,
 - naučiť žiakov získať si podklady pre dôležité rozhodnutia v rôznych oblastiach spoločenského života,
 - **riešiť problémy**
 - zadávať problémové otázky a úlohy, ktoré žiaci samostatne riešia a prichádzajú k vlastným záverom a riešeniam,
 - viesť žiakov ku kritickému mysleniu, využívaniu logického myslenia,
 - viesť žiakov k tvorivému riešeniu úloh, ktoré dokážu prezentovať a obhajovať,
 - viesť žiakov ku spolupráci pri riešení problémov a úloh v skupine,
 - pripravovať žiakov na prípadný neúspech, naučiť ich vytrvalo hľadať ďalšie možnosti uplatnenia,
 - **komunikačné**
 - naučiť žiakov počúvať druhých ľudí, vnímať neverbálnu komunikáciu,
 - naučiť žiakov kultivovane sa vyjadrovať
 - rozvíjať komunikačné schopnosti riadenou diskusiou k učivu, ktoré má súvislosti s aktuálnymi problémami a dianím,
 - vhodnými učebnými aktivitami viesť žiakov k presnému a výstižnému vyjadrovaniu sa
 - vhodnými príkladmi a úlohami učiť žiakov klásť jasné a zrozumiteľné otázky,
 - vytvárať problémové situácie, pri ktorých žiak v spolupráci s ostatnými vyhľadáva informácie, trieli ich a spracováva,
 - **v oblasti informačných a komunikačných technológií**
 - viesť žiakov k efektívному využívaniu informačno-komunikačnej technológie pri tvorivých aktivitách,
 - viesť žiakov, aby nadobudli schopnosť prostredníctvom internetu a IKT získať a spracovávať informácie a používať pri prezentácii.
 - **k celoživotnému učeniu sa**
 - viesť žiakov k uvedomieniu si významu celoživotného vzdelávania v súčasnej spoločnosti,
 - naučiť žiakov samostatne vyhľadávať a trieliť informácie z rôznych oblastí spoločenského života,
 - na vhodne zvolených ukážkach viesť žiakov k formulovaniu vlastných záverov, pri ktorých uplatnia teoretické znalosti a naučia sa obhájiť vlastné stanoviská,
 - zadávať žiakom na spracovanie a riešenie úlohy, ktoré žiaci riešia samostatne alebo v skupinách, výsledky svojej práce prezentujú a získané informácie prepájajú do širších celkov, hľadajú medzi nimi súvislosti a vyvodzujú z nich závery.

4. Stratégia vyučovania – metódy a formy práce

- Pri vyučovaní tohto predmetu je potrebné vytvoriť pre žiakov dostatočný priestor na tvorivý prístup k riešeniu problémov, podporovať kritické mysenie a schopnosť samostatnej práce. Dôležité je, aby sa zabezpečil dostatočný priestor na nácvik zručností a aplikáciu získaných poznatkov.
- Učiteľ pri výbere metód volí také metódy a formy práce, ktoré podnecujú aktivitu žiakov a okrem vedomostí rozvíjajú zručnosti a postoje žiakov. Okrem klasických metód využíva aktivizujúce metódy, ako inscenačnú metódu, situačnú metódu, brainstorming, riešenie problémových úloh, prácu s informačnými zdrojmi, najmä s internetom, s tlačou, žiacke referáty.
- Tento predmet priamo vyžaduje aj iné formy vyučovania, ako sú napr. besedy s odborníkmi, návštěva na úrade, v múzeu a podobne.

5. Učebné zdroje

Učebné zdroje (pre 5. roč.)

D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska náuka pre 5. ročník ZŠ, SPN, 2009, Bratislava
Internet, www.zborovna.sk, rodinné albumy

Učebné zdroje (pre 6. roč.)

D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska náuka pre 6. ročník ZŠ, SPN, 2009, Bratislava
Internet, , www.zborovna.sk, regionálna literatúra: Monografia mesta Levice, 2010

Levice na starých pohľadniciach, 2009

Učebné zdroje (pre 7. roč.)

1. TC Sociálne vzťahy v spoločnosti :

J. Kučírek, I. Balková, V. Jakubovská, G. Jonášková, F. Ondrišák: Občianska výchova pre 6. ročník ZŠ, SPN, Bratislava, druhé vydanie, 2000
J. Dříza, E. Dřízová: Občianska výchova pre 7. ročník. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, druhé vydanie, 2000, Bratislava

A. Krsková, D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska výchova pre 8. ročník. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2004, Bratislava,
denná tlač, časopisy, pracovné listy, internet, CD, školská knižnica, www.zborovna.sk, [Wikipedia.sk](http://www.Wikipedia.sk)

2. TC Občiansky život ako proces formovania demokracie:

E. Dřízová: Občianska výchova pre 7. ročník. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2000, Bratislava.

A. Krsková, D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska výchova pre 8. ročník. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2004, Bratislava

Ústava SR , denná tlač, časopisy, pracovné listy, internet, CD, školská knižnica, www.zborovna.sk.

Učebné zdroje (pre 8. roč.)

A. Krsková, D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska výchova pre 8. ročník. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2004, Bratislava

denná tlač, časopisy, pracovné listy, www.zborovna.sk, www.wikipedia.sk, www.portal.gov.sk

Ústava SR

Zákon o rodine - Zákon č. 36/2005 Z. z.

Trestný zákon – Zákon č.300/2005 Z. z.

Bocková, A. a kolektív: Náuka o spoločnosti. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2006, Bratislava

6. Obsah vzdelávania a požiadavky na výstup

Predmet veku primerane oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami z oblasti sociológie, psychológie, politológie, práva a ekonómie, ktoré ich vedú k poznávaniu seba a iných, k chápaniu personálnych, interpersonálnych, sociálnoprávnych a ekonomických vzťahov medzi jednotlivcom a spoločnosťou. Podieľa sa na mravnom, občianskom a intelektuálnom rozvoji žiakov.

Medzipredmetové vzťahy

Na hodine občianskej náuky možno využiť poznatky aj z iných predmetov najmä :

- dejepisu
- geografie
- slovenského jazyka a literatúry
- náboženskej výchovy, regionálnej výchovy

Prierezové témy

Do hodín občianskej náuky budú vhodne včlenené prierezové témy Osobnostný a sociálny rozvoj, Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, Tvorba projektu a prezentačné zručnosti, Multikultúrna výchova, Mediálna výchova

5.ROČNÍK

Tematický celok:	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja rodina / 13hod Obsah		
Poslanie a funkcie rodiny	Funkcie rodiny	Chápe význam rodiny pre človeka a spoločnosť
Vzťahy v rodine, roly členov rodiny	Princípy, na ktorých fungujú vzťahy v rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť pozitívna a negatívna v rodinných vzťahoch - Chápe zmysel pozícii jednotlivych členov pre fungovanie rodiny
Normy a pravidlá, práva a povinnosti členov rodiny	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidlá platné v rodine - Práva a povinnosti rodičov a detí 	<ul style="list-style-type: none"> - Chápe význam pravidiel v rodine - Chápe späťosť práva a povinností - Vie ochraňovať svoje práva a plni si svoje povinnosti
História mojej rodiny, zvyky a tradície	<ul style="list-style-type: none"> - Rodinná genéza 2 generácií dozadu - Rodostrom - Zvyky a tradície rodiny (Vianoce, Veľká noc...) 	<ul style="list-style-type: none"> - Získa úctu a hrdosť na svoju rodinu, tradície a zvyky - Pochopí späťosť prítomnosti s minulosťou - Vie rozlíšiť v čom sú si rodiny podobné a v čom sú originálne
Komunikácia v rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Verbálna komunikácia - Neverbálne komunikácia - Jednosmerná komunikácia - Základné komunikačné techniky 	<ul style="list-style-type: none"> - Chápe dôležitosť komunikácie medzi členmi rodiny pre ich harmonický život - Začne uplatňovať komunikačné techniky - Vie obhajovať, zdôvodňovať svoj názor a rešpektovať názor ostatných - Prejavuje úctu k názorom rodičov
Krízy v rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Dôvody, ktoré vedú ku krízam v rodine: rozvod rodičov, choroba v rodine - Neúplná rodina 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifikuje príčiny rodinných kríz - Chápe potrebu preberať rolu neprítomného člena rodiny - Vie prejaviť cit spolupatričnosti
Problémy rodinného života a ich riešenie	<ul style="list-style-type: none"> - Typológia záťažových situácií - Problémy rodinného života - Spôsoby riešenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie pomenovať záťažové situácie a vygenerovať základné problémy rodinného života - Vie: vyjednávať, zdôvodňovať svoje riešenia, aktívne počúvať, robiť kompromisy, prijímať rozhodnutie
Zdravý spôsob života	<ul style="list-style-type: none"> - Životné štýly - Stres - Relaxačné techniky - Zdravý životný štýl: zdravá 	<ul style="list-style-type: none"> - Porovnáva jednotlivé životné štýly - Vie identifikovať stres a nauči sa techniky na jeho odbúranie

	životospráva, pravidlá duševnej hygiény	<ul style="list-style-type: none"> - Uplatní základy zdravej výživy - Odolá módnym trendom v životospráve - Uplatňuje pravidlá duševnej hygiény vo svojom rodinnom živote
Zdravý spôsob života	<ul style="list-style-type: none"> - Spôsoby trávenia voľného času - Spoločné voľnočasové aktivity - Individuálne voľnočasové aktivity (turistika, šport, kultúra, starostlivosť o domáce zvieratá...) 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby trávenia voľného času - Vysvetlí, prečo je pre rozvoj jeho osobnosti dôležité spoločné trávenie voľného času
Voľný čas v mojej rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Voľný čas v rodine - Spôsoby trávenia voľného času v rodinách 	<ul style="list-style-type: none"> - Naučí sa prispôsobovať ostatným členom rodiny - Formuje si pocit spolupatričnosti
Naši príbuzní, priatelia, susedia	<ul style="list-style-type: none"> - Širšia rodina - Medziľudské vzťahy - Priateľstvo - Pomoc a podpora 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie vymenovať členov svojej širšej rodiny - Na príkladoch uvedie ako fungujú vzťahy v širšej rodine, susedské vzťahy - Vie určiť čím sa vzájomne obohacujú a ako si pomáhajú
Generačné problémy v rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Viacgeneračné rodiny - Problémy spolunažívania vo viacgeneračných rodinách 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie vysvetliť pojem viacgeneračnej rodiny - Zdôvodni potrebu vzájomnej starostlivosti rodičov, detí, starých rodičov - V každodennom živote chápe a pomáha starým rodičom
Dokumenty a Zákon o rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Dohovor o právach dieťaťa - Zákon o rodine 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie pracovať s dokumentom a zákonom - Pozná svoje práva a povinnosti zo zákona - Osobne sa angažuje proti porušovaniu práv detí - Vie, že vzťahy v rodine upravuje Zákon o rodine
Tematický celok:		
Moja škola / 17 hod		
Obsah		
Trieda ako sociálna skupina	<ul style="list-style-type: none"> - Princípy fungovania triedneho kolektívu - Postavenie jednotlivcov v skupine a ich vzťahy - Sociálne roly - Socializácia 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetlí príčiny pozícii jednotlivých žiakov (aj seba) v triednom kolektíve - Vie vymenovať základné roly žiakov v triede a zaradiť žiakov do nich - Vie vysvetliť, čo je socializácia a prečo je pre jednotlivca dôležitá - Objasní podstatu problémov vo vzťahu
Individualizmus – osobnosti v našej	<ul style="list-style-type: none"> - Osobnosť: pozitívna, negatívna 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť negatívne a pozitívne osobnosti triedy

triede	<ul style="list-style-type: none"> - Vodca, vodcovský typ (charakteristické znaky) - Súperenie, súťaživosť 	<ul style="list-style-type: none"> - Objasní význam pozitívnych vzorov (pozitívnych vodcov osobnosti) pre život triedy - Odhalí manipuláciu zo strany spolužiaka a odolá jej - Uvedie príklady súťaživosti v pozitívnom aj v negatívnom zmysle
Kolektivizmus – spolupráca v našej triede	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidlá spolupráce - Kompromis - Riešenie konfliktov 	<ul style="list-style-type: none"> - Pozná a riadi sa pravidlami spolupráce pri činnostach triedneho kolektívu - Je ochotný robiť kompromisy - Pozná základné spôsoby riešenia konfliktov a uplatňuje ich v živote triedy
Sebahodnotenie a hodnotenie žiakov triedy	<ul style="list-style-type: none"> - Rovnosť - Rovnakosť - Predsudok - Sebapoznanie, sebahodnotenie - Poznanie a hodnotenie iných 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlísiť pojmy rovnosť a rovnakosť - Chápe pojem predsudok, na príkladoch uvedie, čo môžu predsudky spôsobiť - Pozná svoje pozitívna a negatívna - Vie určiť pozitívna aj negatívna spolužiakov bez urážania
Komunikácia v triede	<ul style="list-style-type: none"> - Vzájomné pôsobenie členov kolektívu - Družní spolužiaci - Žiaci s problémami pri nadávazovaní sociálnych vzťahov 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozozná odlišnosti jednotlivcov v procese vytvárania sociálnych vzťahov - Je ochotný pomôcť spolužiakom s problémami pri nadávazovaní kontaktov, pri socializácii
Práva a povinnosti žiakov v triede – triedna samospráva	<ul style="list-style-type: none"> - Dokument: práva a povinnosti žiakov v konkrétnnej triede - Vytvorenie a činnosť triednej samosprávy 	<ul style="list-style-type: none"> - Zúčastní sa na tvorbe práv a povinností žiakov triedy (aktívna spolupráca) - Využije možnosť ovplyvniť život vo svojej triede - Rozvíja zodpovednosť za seba a iných
Práva a povinnosti žiakov v škole – školská samospráva	<ul style="list-style-type: none"> - Dokument: práva a povinnosti žiakov na ZŠ - Vytvorenie a činnosť žiackeho parlamentu (školskej žiackej samosprávy) 	<ul style="list-style-type: none"> - Pozná svoje práva a povinnosti v škole - Vie, kto ho zastupuje v školskom parlamente a ako obhajuje jeho práva
Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť	<ul style="list-style-type: none"> - Mimovyučovacie aktivity v škole - Záujmové útvary v škole - Aktívne využívanie voľného času (mimoškolská činnosť) 	<ul style="list-style-type: none"> - Zapája sa do mimoškolských aktivít - Pozná, ktoré záujmové útvary pracujú v škole a začlení sa do niektorého z nich - Uvedie možnosti mimoškolského využívania voľného času
Naša škola	<ul style="list-style-type: none"> - História, úspechy žiakov - Bývalí pedagógovia - Osobnosti školy - Symbolika školy (logo, hymna) 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie uviesť úspechy osobností pedagógov a historiu svojej školy - Pozná jej symboliku - Rozvíja pocit hrdosti, spolupatričnosti, posilňuje snahu reprezentovať školu
Naša paní učiteľka	<ul style="list-style-type: none"> - Osobnosť učiteľa - Pracovné štýly učiteľa 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie uviesť základné typy osobnosti učiteľa

		<ul style="list-style-type: none"> - Pozná základné pracovné štýly učiteľa - Rozvíja kritické myslenie, schopnosť vyjadriť svoj názor bez urážania
Čím by som chcel byť	<ul style="list-style-type: none"> - Povolanie - Zamestnanie - Rodinné tradície v povolaniach 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetlí na príkladoch pojmy povolanie, zamestnanie - Uvedomí si svoj záujem o isté povolanie a vplyv rodiny na svoju budúcu pracovnú orientáciu
Vzdelávanie ako hodnota	<ul style="list-style-type: none"> - Systém hodnôt - Hodnoty detí školského veku - Vzdelanie v systéme hodnôt detí školského veku 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie uviesť najdôležitejšie hodnoty vo svojom živote - Vysvetlí, prečo má vzdelanie práve také miesto v jeho hodnotovom systéme - Toleruje hodnoty spolužiakov
Celoživotné vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> - Celoživotné vzdelávanie 	<ul style="list-style-type: none"> - Chápe pojem a prijíma myšlienku celoživotného vzdelávania ako predpokladu pre svoje budúce uplatnenie sa v práci
Školský systém u nás	<ul style="list-style-type: none"> - Typy a stupne škôl - Školské zariadenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozlišuje typy stredných škôl - Vie vymenovať niektoré školské zariadenia - Pozná možnosti ďalšieho vzdelávania u nás
Školský systém v Európe	<ul style="list-style-type: none"> - Typy a stupne škôl vo vybraných štátach EÚ (kritériá výberu: Projekt Comenius) - Povinná školská dochádzka 	<ul style="list-style-type: none"> - Porovná typy a stupne škôl u nás a v niektorých štátach EÚ - Rozlišuje dĺžku trvania povinnej školskej dochádzky u nás a v štátach EÚ
Život žiaka základnej školy u nás – v zahraničí, v meste – na dedine	<ul style="list-style-type: none"> - Režim dňa - Výchova, vyučovanie - Voľnočasové aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> - Porovnáva život žiaka SR – zahraničie, mesto – dedina - Hľadá podobnosti a odlišnosti - Rozvíja kritické myslenie, vyjadruje svoj názor a zdôvodňuje ho
Škola budúcnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Spôsoby učenia a vyučovania v budúcnosti - Postavenie žiaka a učiteľa v budúcnosti - Obsah vzdelávania v budúcnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíja tvorivosť, fantáziu - Prejaví aj zmysel pre realitu - Vie vyjadriť a obhájiť svoju predstavu

Obsah predmetu je koncipovaný na 33 hodín ročne, to znamená 1 hodina týždenne.

1. hod. - Úvodná hodina, obsah je rozdelený do dvoch základných tematických celkov **Moja rodina** – v časovej dotácii 13 hodín a **Moja škola** v časovej dotácii 17 hodín.

V časovej dotácii 2 hodiny žiaci vypracujú 2 projekty:

1. individuálny projekt: Moja rodina a jej životný štýl
2. kolektívny/skupinový projekt: Máme radi našu školu.

Začlenenie prerezových tém

Prierezová téma	Ciele
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov k pochopeniu individuálnej zodpovednosti za vzťah k prostrediu – ochrana prírody a čistota v okolí školy, vo svojej obci, regióne - posilňovať postoj k zdravému životnému štýlu, zdravý spôsob života - vedieť nájsť, rozriediť a použiť podstatné informácie z rôznych zdrojov – noviny, časopisy, webové stránky - vedieť sa orientovať v zákonomoch a dokumentoch, kt. sa týkajú rodiny, vedieť si ich využiť, Dohovor o právach detí, zákon o rodine
MEDIÁLNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov k hrдostи na svoju obec, región - viesť ich k uvedomieniu si spolupatričnosti v rámci triedy, školy, obce, regiónu - viesť ich k úcte k svojej rodine, zvykom, tradíciam
REGIONÁLNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - vychovávať ľudí, ktorí pochopia a akceptujú rôzne kultúry - viesť žiakov k tolerancii a medzikultúrnemu porozumeniu - naučiť ich rešpektovať zvyky a tradície iných kultúr
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - naučiť žiakov spolupracovať - pochopiť dôležitosť sebavzdelávania - pomôcť žiakom pochopiť, že patria do istých soc. skupín – rodina, trieda, kolektív, škola, obec a budovať hrdosť na svoj pôvod - naučiť žiakov vyjadriť slušne svoj názor, argumentovať, ale rešpektovať aj názor druhých
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ	<ul style="list-style-type: none"> - využiť informácie, rozriediť ich, použiť - vybrať vhodnú formálnu podobu a prezentovať: projekt moja rodina, Rodostrom, Škola budúnosti - viesť seba, spolupracovať v skupine,
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	

6.ROČNÍK

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja obec, región, vlast', Európska únia / 13hod	História a súčasnosť mojej obce	Žiak pozná história a súčasnosť obce, v ktorej žije.
	Kronika a erb mojej obce	Vie vysvetliť význam symbolov obce (erb,vlajka), ak ich obec má. Vie posúdiť význam obecnej kroniky pre poznanie minulosti obce a pre prepojenie so súčasnosťou.
	Významné osobnosti našej obce	Pozná osobnosti obce v minulosti a dnes. Uvedomuje si význam pozitívnych vzorov z minulosti a súčasnosti pre svoj život
	Na čo som hrdá / hrdý v mojej obci a jej okolí (pamiatky, príroda)	Buduje si pocit hrdosti na svoju obec poznaním jej prírody a pamiatok.
	Obecná samospráva	Vie kto je starostom/primátorom obce. Pozná základné úlohy obecnej samosprávy.
	Verejný,kultúrny a spoločenský život v našej obci	Zaujíma sa o spôsob volieb poslancov do obecného zastupiteľstva. Aktívne sa s členmi svojej rodiny zapája do organizovania akcií v obci alebo sa ich zúčastňuje.
	Môj región	Žiak pozná história a súčasnosť regiónu, v ktorom žije.
	Moja vlast' – Slovenská republika Štátne symboly	Vytvára si hrdosť na svoju vlast' poznaním jej minulosti, prítomnosti, pamiatok a prírody. Pozná štátne symboly a vie, ako im vziať úctu.
	Európska únia	Uvedomuje si význam európskej integrácie pre život občanov SR. Vie vyhľadať a v praktickom živote používať základné informácie o EÚ.
	Prepojenie národnej identity s európskou identitou	Uvedomuje si nutnosť zachovania slovenskej národnej identity

		s prepojením na európsku identitu. Podporuje šírenie znášanlivosti a tolerancie medzi národmi EÚ.
Vnútorný a vonkajší život jednotlivca / 17 hod		
Vnútorný život jednotlivca	Ludská psychika	Uvedomuje si späťosť ľudskej psychiky s biologickými faktormi (nervovou sústavou). Uvedomuje si, že jeho psychika je vo vývine. Pozná základné prvky psychiky – pocit, vnem, predstava. Vie ich rozlišiť.
	Osobnosť	Uvedomuje si neopakovateľnosť charakteristických znakov osobnosti. Pozná základné typy osobnosti podľa temperamentu a vie zaradiť sa samého.
	Proces učenia sa	Vie rozlišiť dva druhy pamäte (krátkodobú a dlhodobú) a chápe ich význam pre svoje vzdelávanie. Uvedomuje si súvislosť medzi pamäťou a myšlením v procese učenia sa. Posudzuje základné metódy učenia sa a hľadá si najvhodnejšie pre svoju osobnosť. Vie na jednoduchom príklade odvodiť z dvoch súdov záver usudzovania.
	Psychológia v každodennom živote	Vie rozlišovať medzi základnými emóciami a chápe dôležitosť primeraného prežívania emócií. Vie posúdiť svoje schopnosti pre niektorý typ činnosti. Vie využívať osvojené vedomosti zo psychológie vo vojom každodennom živote.
Vonkajší život jednotlivca	Vytváranie sociálnych vzťahov jednotlivca v širšom prostredí	Uvedomuje si vytváranie sociálnych vzťahov vo všetkých skupinách, ktorých je členom.

	Sociálne skupiny	Uplatňuje poznatky o socializácii pri svojom včleňovaní sa do sociálnych skupín. Pozná pozicie a roly jednotlivcov v spoločenských skupinách.
	Sociometria skupiny Sociálne vzťahy v triede	Pozná základné metódy merania sociálnych vzťahov v skupine. Rešpektuje „zážděho člena skupiny bez ohľadu na jeho pozíciu v skupine. Vie odolávať tlaku niektorých členov skupiny. Podporuje včleňovanie sa jednotlivcov do sociálnej skupiny. Uvedomuje si súvislost medzi vzťahmi v skupine a konaním členov sociálnej skupiny, ako aj skupiny ako celku.
	Sociálne zručnosti	Ovláda a v každodennom živote používa základné komunikačné zručnosti – komunikuje, spolupracuje a rieši konflikty.

Obsah predmetu je koncipovaný na 33 hodín ročne, to znamená 1 hodina týždenne.

1.hod. – úvodná hodina, obsah je rozdelený do dvoch základných tematických celkov **Moja obec, región, vlast, Európska únia** – 13 hodín a **Vnútorný a vonkajší život jednotlivca** – 17 hodín.

Žiaci počas školská roka vypracujú v časovej dotácií 2 hodiny dva projekty.

Začlenenie prerezových tém

Prierezová téma	Ciele
ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - viest žiakov k poznaniu svojej obce, regiónu – prírodných pamiatok a k ich ochrane - uvedomiť si, že každý je zodpovedný za stav prostredia vo svojom okolí
MEDIÁLNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť nájsť, roztriediť a použiť podstatné informácie z rôznych zdrojov – noviny, časopisy, webové stránky, projekt Moja obec, EÚ - vedieť si vyhľadať a vedieť sa orientovať v informáciách a dokumentoch, kt. sa týkajú Európskej únie
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - vychovávať ľudí, ktorí pochopia a akceptujú rôzne kultúry - podporovať značanlivosť, toleranciu a spoluprácu medzi národnmi EÚ
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ	<ul style="list-style-type: none"> - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju osobnosť – akceptovať seba samého - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju pozíciu v sociálnej skupine - pomôcť žiakovi zdokonaľovať komunikačné zručnosti
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - vyhľadať informácie, roztriediť ich, použiť - vybrať vhodnú formálnu podobu a prezentovať - viest seba, spolupracovať v skupine
REGIONÁLNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - viest žiakov k hrdosti na svoju obec, región - viest ich k uvedomieniu si spolupatričnosti v rámci triedy, školy, obce, regiónu - viest ich k úcte k svojej rodine, zvykom, tradíciam

7.ROČNÍK

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Sociálne vzťahy v spoločnosti/ 9 hod		
Spoločnosť, jej vznik, vývoj a charakteristika	<ul style="list-style-type: none"> • Spoločnosť, človek • Vývoj človeka • Vývoj charakteristika spoločnosti 	<p>Vie použiť informácie z dejepisu o vzniku a vývoji ľudskej spoločnosti a človeka.</p> <p>Pozná základné znaky ľudskej spoločnosti.</p>
Spoločnosť a jej zloženie Štruktúra spoločnosti a sociálne vzťahy v nej	<ul style="list-style-type: none"> • Štruktúra spoločnosti • Vzťahy v spoločnosti • Typy štruktúr spoločnosti 	Vie rozčleniť ľudskú spoločnosť na jednotlivé typy štruktúr.
Makrosociálne skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Veľké spoločenské skupiny • Spoločenské vrstvy, triedy 	<p>Pozná základné rozvrstvenie ľudskej spoločnosti.</p> <p>Vie rozlíšiť veľké spoločenské skupiny od malých.</p> <p>Vie vysvetliť význam príslušnosti k sociálnej skupine pre život jednotlivca.</p>
Sociálne zmeny v spoločnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Sociálne zmeny • Príčiny sociálnych zmien 	Vie vysvetliť nutnosť sociálnych zmien a pozná ich príčiny.
Prirodzený pohyb obyvateľstva a migrácia	<ul style="list-style-type: none"> • Prirodzený pohyb obyvateľstva • Príčiny, prejav, dôsledky migrácie • Pohyb v rámci spoločenského rozvrstvenia 	<p>Pozná súvislosti medzi sociálnymi zmenami a migráciou obyvateľstva.</p> <p>Vie vysvetliť príčiny a dôsledky migrácie, pozná možnosti zmeny postavenia jednotlivca v spoločnosti.</p>
Štruktúra obyvateľstva	<ul style="list-style-type: none"> • Štruktúra obyvateľstva • Rasy • Národy, národnosti • Etnické skupiny 	<p>Vie sa orientovať v národnom a etnickom zložení obyvateľstva.</p> <p>Vie vymenovať rasy a ich znaky.</p>

Štruktúra obyvateľstva – náboženstvá	<ul style="list-style-type: none"> Náboženstvá na Zemi Funkcia náboženstiev v spoločnosti 	Pozná hlavné náboženstvá. Chápe úlohy náboženstva v modernej spoločnosti. Je tolerantný voči náboženstvám iných ľudí.
Kultúra, multikulturalizmus	<ul style="list-style-type: none"> Kultúra multikultúrnosť 	Chápe kultúru ako výsledok činnosti ľudskej spoločnosti. Chápe hodnoty jednotlivých kultúr a toleruje kultúrnú rozmanitosť.
Sociálne a politické napätie v spoločnosti	<ul style="list-style-type: none"> Príčiny a dôsledky vojen Diktátorské režimy Terorizmus – jeho príčiny, dôsledky a vplyv na spoločnosť 	Pozná príčiny konfliktov medzi spoločenskými skupinami, a príčiny vojen a terorizmu. Vie vysvetliť význam sociálnych hnutí pre jednotlivca a spoločnosť.
Tematický celok Občiansky život ako proces formovania demokracie /21 hod		
Občan, občianska spoločnosť a štát	<ul style="list-style-type: none"> Občan Občianstvo štát 	Vie vysvetliť vzťah medzi občanom a štátom. Pozná vznik a vývoj občianstva. Vie vymenovať znaky štátu.
Historický pohľad na občiansku spoločnosť	<ul style="list-style-type: none"> občania v starovekom Grécku občianska spoločnosť v rímskej republike vývoj občianskej spoločnosti 	Pozná korene občianskej spoločnosti. Vie porovnať postavenie občanov v Aténskej demokracii a Rímskej republike.
Vznik štátu	<ul style="list-style-type: none"> prvé štáty na svete štát, znaky štátu 	Vie použiť info z dejepisu o vzniku štátov. Vie vysvetliť pojem štát, vymenovať znaky štátu.
Právny štát	<ul style="list-style-type: none"> znaky právneho štátu občan a právny štát 	Pozná korene právneho štátu v antickej spoločnosti, vie vymenovať znaky právneho štátu. Vie v konkrétnych situáciach rozlišovať, či ide o právny štát.

Ústava Slovenskej republiky	<ul style="list-style-type: none"> • Ústava SR – základný zákon štátu • Členenie ústavy • Preamble • 2.časť Ústavy SR 	<p>Chápe význam ústavy pre riadenie štátu. Pozná obsah ústavy SR.</p> <p>Vie vymenovať orgány štátnej moci.</p> <p>Vie zdôvodniť, prečo je II. časť Ústavy SR pre občanov najdôležitejšia.</p>
Kto nám vládne (Štátnej moc)	<ul style="list-style-type: none"> • Štátnej moc • Zložky štátnej moci • Zákonomarná moc 	<p>Vie vysvetliť, ako a prečo vzniká štátnej moc.</p> <p>Vie vymenovať orgány štátnej moci, úlohy parlamentu.</p>
Kto nám vládne (Štátnej moc)	<ul style="list-style-type: none"> • Štátnej moc • Výkonná moc • Prezident • Súdna moc 	<p>Vie vymenovať, kto a ako vykonáva moc v štáte.</p> <p>Pozná základné právomoci prezidenta.</p> <p>Pozná význam súdov.</p>
Demokracia, jej vznik a vývoj	<ul style="list-style-type: none"> • Dejiny demokracie • Priama a nepriama demokracia 	<p>Vie vysvetliť význam slova demokracia.</p> <p>Vie vysvetliť priamu a nepriamu demokraciu a uviesť príklady.</p>
Princípy demokracie	<ul style="list-style-type: none"> • Princípy demokracie 	<p>Vie vymenovať princípy demokracie.</p> <p>Vie posúdiť stav demokracie v krajine.</p>
Čo je a nie je demokracia	<ul style="list-style-type: none"> • Občianska spoločnosť a demokratický štát 	Vie, ako môžu občania ovplyvňovať riadenie štátu.
Volby, volebné právo	<ul style="list-style-type: none"> • Volebné právo • Volebné princípy • Slobodné a čestné voľby • Voľby v demokracii 	Vie vysvetliť, čo znamená všeobecné a rovné volebné právo, význam slobodných volieb v demokratickej spoločnosti.
Parlamentné, komunálne voľby	<ul style="list-style-type: none"> • Parlamentné voľby • Komunálne voľby 	Pozná rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami. Zaujíma sa o komunálne voľby v obci.

Štátnej správa, samospráva	<ul style="list-style-type: none"> • Štátnej správa • samospráva 	Vie rozlíšiť orgány štátnej moci od samosprávnych orgánov. Pozná starostu svojej obce.
Čo sú ľudské práva a slobody	<ul style="list-style-type: none"> • základné ľudské práva a slobody • občianske práva a povinnosti 	Vie vymenovať základné ľudské práva a slobody. Vie vyhľadávať v Ústave SR jednotlivé skupiny práv. Vie zdôvodniť, prečo sa učíme o právach.
Základné dokumenty ľudských práv	<ul style="list-style-type: none"> • dokumenty ľudských práv • Všeobecná deklarácia ľudských práv • Dohovor o ľudských právach 	Pozná základné dokumenty ľudských práv, inštitúcie ochraňujúce ľudské práva.
Patria aj deťom ľudské práva?	<ul style="list-style-type: none"> • Práva detí • Deklarácia práv dieťaťa • Dohovor o právach dieťaťa 	Pozná svoje práva. Vie posúdiť situáciu, kedy sú práva detí porušované, vie , ne ktoré inštitúcie sa môžu obrátiť pri porušovaní svojich práv.
Niet práv bez povinnosti a zodpovednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Práva • Zodpovednosť • povinnosť 	Chápe späťosť práv a povinností. Uplatňuje zodpovednosť voči právam ostatných v bežnom živote.
Záujmové a občianske aktivity, činnosť mimovládnych organizácií	<ul style="list-style-type: none"> • záujmové aktivity občanov • občianske združenia • mimovládne organizácie 	Pozná najdôležitejšie mimovládne organizácie v SR.
Dobrovoľnícka a charitatívna činnosť	<ul style="list-style-type: none"> • dobrovoľnícka činnosť • charitatívna činnosť 	Chápe podstatu tejto činnosti. Angažuje sa vo svojom užšom prostredí (škola, krúžky,...) Organizuje pomoc tým, čo ju potrebujú.
Triedny žiacky a školský parlament	<ul style="list-style-type: none"> • triedny žiacky parlament • školský žiacky parlament 	Pozná funkcie oboch parlamentov, zaujíma sa o ich činnosť, zapája sa do spolupráce.

Začlenenie prerezových tém

Prierezová téma	Ciele
MEDIALNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - viedieť nájsť, roztriediť a použiť podstatné informácie z rôznych zdrojov – noviny, časopisy, webové stránky - viedieť si využiť a vedieť sa orientovať v informáciách a dokumentoch, kt. sa týkajú ľudských práv a slobód, práv detí, štátnej moci, obce,...
MULTIKULTURNÁ VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - vychovávať ľudu, ktorí pochopia a akceptujú rôzne kultúry - podporovať znášanlivosť, toleranciu a spoluprácu medzi národními EÚ - posúdiť následky rasizmu, národnostných konfliktov - pochopiť život iných kultúr, pochopiť podstatu občianstva
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - voľby, občan a štát, štátne orgány, demokracia, ľudské práva, projekty: štátna moc, vznik štátov, triedny voľby, ľudské práva, moja rodina
REGIONÁLNA VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> - viesť žiakov k hrdostí k svojmu štátu: Slovenská republika - viesť ich k úcte k svojej rodine, zvykom, tradíciam, ku kultúre svojho národa

Tematický celok: 1. Štát a právo Prierezové témy Obsah	Obsahový štandard	Výkonalový štandard
Štát a jeho podstata OaSR	- štát - znaky štátu	Žiak vie vysvetliť príčiny vzniku štátu. Vie charakterizovať vsetky znaky štátu. Vie nakresliť vlajku SR. Ovláda text štátnej hymny. Vie vzdať úctu štátnym symbolom.
Funkcie štátu	- funkcie štátu - vnútorné - vonkajšie	Vie uviesť príklady na jednotlivé vnútorné funkcie štátu. Vie vysvetliť úlohu štátu z hľadiska jeho vonkajších funkcií.

OaSR		Vie charakterizovať vzťahy SR so susednými štátmi.
Formy vlády MUV	- monarchia - republika - diktatúra	Vie rozlíšiť medzi absolutistickou a parlamentnou formou monarchie. Vie uviesť konkrétné typy príkladov na demokratickú a nedemokratickú formu republiky. Vie uviesť príklady na typy diktatúr z minulosti i súčasnosti.
Zložky štátnej moci OaSR	- zákonodarná - výkonná - súdna	Vie vysvetliť príčiny rozdelenia štátnej moci na jednotlivé zložky. Vie porovnať jednotlivé zložky štátnej moci.
Zákonodarná moc OaSR	- parlament – NR SR - zákon - zákonodarný proces - Zbierka zákonov - platnosť zákona - účinnosť zákona	Vie popísať priebeh plenárneho zasadnutia parlamentu – NR SR. Vie charakterizovať úlohu prezidenta v zákonodarnom procese. Vie rozlišovať medzi platnosťou zákona a účinnosťou zákona.
Vzťah štátu a práva OaSR	- právo - právny štát - právna istota	Vie definovať pojem právo. Vie zdôvodniť späatosť štátu a práva. Vie uviesť príklady z bežného života na platnosť nadosobnej moci zákona.
Právne normy TPaPZ, ENV, OaSR,MUV,MEV	- norma - právna norma - morálna norma - náboženská norma - estetická norma	Vie charakterizovať jednotlivé druhy noriem. Na konkrétnych príkladoch vie rozlišovať medzi jednotlivými druhami noriem.
Právne inštitúcie SR OaSR	- súdy - prokuratúra - advokácia - polícia - notárstvo	Vie popísať funkcie jednotlivých právnych inštitúcií SR. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie súdneho pojednávania na vyučovacej hodine. Vie rozlíšiť služby advokáta a notára.
Právne vedomie OaSR	- právne vedomie - vývoj právneho vedomia	Vie popísať prepojenosť právneho vedomia s právnym poriadkom štátu. Vie zdôvodniť praktický význam právnych poznatkov pre budovanie svojho právneho vedomia.
Právny poriadok (systém) SR OaSR	- právne predpisy - odvetvia práva - verejné právo - súkromné právo	Vie definovať pojem právne predpisy. Vie hierarchizovať pojmy právneho systému SR. Vie opísť dve vybrané odvetvia verejného práva. Vie opísť tri vybrané odvetvia súkromného práva.
Rodinné právo OaSR	- Zákon o rodine - manželstvo - rodina - rozvod	Vie vysvetliť poslanie Zákona o rodine a jeho úlohy. Na základe príkladov z literatúry alebo filmu vie vysvetliť dopad ukončenia manželstva rozvodom na členov rodiny.
Trestné právo OaSR, MEV, TPaPZ,REV	- Trestný zákon - trestný čin - trestná zodpovednosť - prezumpcia neviny - predbežné zadržanie - zadržanie - obvinený - obžalovaný - odsúdený - trest	Vie vysvetliť všetky uvedené pojmy. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie, týkajúcej sa trestného činu, na vyučovacej hodine. Vie zdôvodniť potrebu dodržiavania zákonov SR.

5. ZAČLENENIE PRIEREZOVÝCH TÉM:

Prierezová téma	Ciele
ENVIROMENTÁLNA VÝCHOVA (ENV)	<ul style="list-style-type: none"> - viest' žiakov k poznaniu svojej obce, regiónu – prírodných pamiatok a k ich ochrane - vedieť nájsť, roztriediť a použiť podstatné informácie z rôznych zdrojov – noviny, časopisy, webové stránky - vedieť si využiadať a vedieť sa orientovať v informáciách a dokumentoch, kt. sa týkajú ľudských práv a slobôd, práv detí, štátnej moci, obce,...
MEDIÁLNA VÝCHOVA (MEV)	<ul style="list-style-type: none"> - vychovávať ľudí, ktorí pochopia a akceptujú rôzne kultúry - podporovať znášanlivosť, toleranciu a spoluprácu medzi národnmi EÚ - posúdiť následky rasizmu, národnostných konfliktov - pochopíť život iných kultúr
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (MUV)	<ul style="list-style-type: none"> - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju osobnosť – akceptovať seba samého - pomôcť žiakovi uvedomiť si svoju pozíciu v spoločenskej skupine, v štáte, v obci, v škole - pomôcť žiakovi zdokonaľovať komunikačné zručnosti - naučiť žiaka niest' zodpovednosť za svoje činy - naučiť ho pochopiť, že k právu patrí aj povinnosť
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OaSR)	<ul style="list-style-type: none"> - vyhľadať informácie, roztriediť ich, použiť - vybrať vhodnú formálnu podobu a prezentovať - viest' seba, spolupracovať v skupine
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI (TPaPZ)	<ul style="list-style-type: none"> - viest' žiakov k hrdosti ns svoju obec, región triedy, školy, obce, regionu - viest' ich k uvedomieniu si spolupatričnosti v rámci tradičiam, ku kultúre svojho národa
REGIONÁLNA VÝCHOVA (REV)	

Učebné osnovy z Občianskej náuky

Názov predmetu	Občianska náuka
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	deviaty
Škola	Základná škola Helcmanovce

6. Obsah vzdelávania

Tematický celok: Sociálne vzťahy v spoločnosti	Obsahový štandard	Výkonnový štandard	Prierezové témy Medzipredmetové vzťahy
Obsah: Ekonomický život v spoločnosti	<ul style="list-style-type: none"> • ľudské potreby • uspolojovanie ľudských potrieb • statky • výrobný proces • výrobnej zdroje • výrobných vzácností • zdrojov • rozhodovanie • rozhodovací proces • výber • alternatívne náklady 	<p>Žiak vie vysvetliť uvedené pojmy.</p> <p>Vie odlišiť uvedené pojmy.</p> <p>Vie uviesť uvedené pojmy vo vzájomných stvíslostiach.</p> <p>Vie vypracovať návrh využitia konkrétneho výrobného zdroja vo výrobnom procese s uplatnením jednotlivých etáp rozhodovacieho procesu.</p> <p>Uvedomuje si dôsledky rozhodnutí.</p> <p>Učí sa konáť rozvážne a zodpovedne.</p>	ENVV DEJ, GEG OaSR
Základné pojmy			
Ekonomika a ekonómia	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomika • ekonómia • mikroekonómia • makroekonómia 	<p>Vie zdôvodniť potrebu osvojovania týchto pojmov z hľadiska ich uplatnenia v praktickom živote.</p>	MEDV
Základné ekonomicke otázky	<ul style="list-style-type: none"> • Čo vyrába? • Ako vyrába? • Pre koho vyrába? 	<p>Vie vysvetliť podstatu troch typov ekonomík.</p> <p>Vie porovnať jednotlivé typy ekonomík z hľadiska pozitív a negatív.</p> <p>Na konkrétnych príkladoch vie aplikovať riešiteľnosť základnej ekonomickej otázky podľa typu ekonomiky.</p>	OaSR

Trhová ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> • trhová ekonomika • vlastnícke práva 	<p>Vie charakterizovať trhovú ekonomiku troma znakmi.</p> <p>Vie uviesť charakteristiku vlastníckych práv.</p> <p>Vie vysvetliť vzťah medzi vlastníckymi právami a efektívnym využívaním zdrojov.</p>	DEJ
Trhový mechanizmus	<ul style="list-style-type: none"> • trh • ponuka • zmeny ponuky – príčina, dôsledok • dopyt • zmeny dopytu – príčina, dôsledok • cena 	<p>Vie vysvetliť uvedené pojmy.</p> <p>Vie na praktických príkladoch vysvetliť vzájomný vzťah medzi ponukou, dopytom a cenou tovaru a služieb.</p> <p>Vie určiť faktory, ktoré ovplyvňujú zmeny ponuky a dopytu.</p> <p>Vie uviesť praktické príklady dôsledkov zmien v ponuke a dopyte.</p>	TPPZ MAT
Základné formy podnikania	<ul style="list-style-type: none"> • podnik • formy podniku • podnikanie • fyzická osoba • zisk • strata 	<p>Vie vysvetliť uvedené pojmy.</p> <p>Vie charakterizovať základné formy úspešného podnikania.</p> <p>Na konkrétnom príklade zo života opíše úspešného alebo neúspešného podnikateľa z obce alebo regiónu.</p>	OSR
Výroba, výrobca	<ul style="list-style-type: none"> • výroba • výrobca • produktivita práce • konkurencieschopnosť 	<p>Vie vysvetliť uvedené pojmy.</p> <p>Vie zdôvodniť priamu úmeru medzi produktivitou práce a množstvom tovaru.</p> <p>Vie zdôvodniť priamu úmeru medzi produktivitou práce a konkurencieschopnosťou.</p>	OŽaZ ENVV
Spotrebiteľ, spotreba	<ul style="list-style-type: none"> • spotrebiteľ • spotreba • súkromná spotreba • verejná spotreba 	<p>Vie definovať uvedené pojmy.</p> <p>Vie uviesť rozdiely medzi súkromnou a verejnou spotrebou.</p> <p>Na konkrétnych príkladoch vie uviesť obmedzenej spotreby.</p> <p>Vie použiť príklady na obmedzenie spotreby verejných statkov..</p>	OŽaZ MAT
Peniaze a finančné inštitúcie v trhovej ekonomike	<ul style="list-style-type: none"> • peniaze • funkcie peňazí • banky • sporiteľne • poisťovne • nebanskové subjekty 	<p>Vie vysvetliť uvedené pojmy.</p> <p>Vie rozlíšiť jednotlivé pojmy.</p> <p>Vie určiť faktory vytvárajúce hodnotu peňazí.</p> <p>Vie zdôvodniť opodstatnenosť finančných inštitúcií v trhovej ekonomike.</p> <p>Vie porovnať z hľadiska služieb jednotlivé finančné inštitúcie.</p> <p>Vie posúdiť mieru rizika pri využíti nebanskového subjektu ako typu finančne inštitúcie.</p>	MULV TPaPZ DEJ

Obsah predmetu je koncipovaný na 33 hodín ročne, to znamená 1 h týždenne.
 V časovej dotácii sú vyčlenené hodiny na 2 projekty.